

ЦЕНА 4 ДИНАРА

Поштарина плаћена у готову.
24 марта 1924.

Буднић
Излази сваког понедељника.
Година II. број 12.

КОМЕДИЈА

Часопис за позориште, музику и филм.

Уредник Никола Трајковић. Власник за Издавачко Удружење „Илустрација“ Иван Зринић, директор „Илустрованог Листа“.

Гостовање београдског Народног Позоришта
у Загребу

Управник београдског Народног Позоришта, г. Милан Предић. — Upravnik beogradskog
Народног Позоришта, г. Milan Predić.

Драги Загрепчани!

*Наш искрени долазак, наш братски затрљај, историски је пољубац
Загреба са Београдом.*

*Долазимо са срцима пуним радости и пуњим поштовања према
вашој неуморној културној екстази, која за Југословенство значи и зна-
чиће камен темељац. Преносећи се данас у ту екстазу, и ми и ви за-
једно, искрено и дубоко осећамо колико смо скупа тек моћни и нео-
бориви у нашим идеалима. Ми вам кроз наш гест, наш поглед и наш
глас одушевљено поверавамо:*

Душу нашег народа и његове интимне снове

(Бидо)

Нашу велику и уједно трагичну љубав за отаџбином

(Урошева женитба)

Пластичне нарави нашег маловарошког живота

(Народни посланик)

И утопијска треперења модерног човека

(Невероватни цилиндар)

*Ми вам враћамо посету, да бисмо спојили на вечита времена
наше душе и наша осећања, осећања једног великој поколења које је још
увек позвано да бди над олтаром културе и љубави.*

Живели!

Чланови Београдског Народног Позоришта

Редитељи београдског Народног Позоришта

Г. Михаило Исаиловић, редитељ и члан београдског Народног Позоришта. — G. Mihailo Isailović, raditelj i član beogradskog Narodnog Pozorišta.

Г. Јурије Ракитин, редитељ београдског Народног Позоришта. — G. Jurije Rakitin, reditelj beogradskog Narodnog Pozorišta.

Чланови београдског Народног Позоришта у Загребу

Г. Драг. Гошић

Г. Димитрије Гинић

Г. Никола Гошић

Г. Божа Николић

Г. Внт. Богић

Г. Мих. Ристић

„Урошева женидба“

Долазак Душанов. III чин. Декор од г. Браиловског. — Dolazak Dušanov. III čin. Dekor od g. Brailovskog.

Г. Б. Николић као Синиша
Палеолог, брат Душанов.
G. B. Nikolić kao Siniša
Paleolog, brat Dušanov.

Г. В. Богић као цар Душан.
— G. V. Bogić kao car Dušan.

Г-ђа Д. Дугалић као Хри-
санта. — G-đa D. Dugalić
kao Hrisanta.

„Бидо“

Г-ђа П. Павловић у улози Павлије, Марин-
ково жене. — G-đa P. Pavlović u ulozi
Pavlije Marinkove žene.

Г. А. Златковић у улози Максима. — G. A. Zlatković u ulozi Maksima.

Г. А. Г. Б. Николић у улози Здравка. — G. A. G. B. Nikolić u ulozi Zdravka.

Г. Антонијевић у улози једног сељака — Г. Г. М. Ристић у улози једног сељаке. — Г.
Antonijević u ulazi jednog seljaka. M. Ristić u ulazi jednog seljaka.

Г. М. Ристић у улози Спире, — Г. М. Г. Д. Сотировић у улози Срете. — Г. Д.
Ristić u ulazi Spire. Sotirović u ulazi Srete.

»Народни посланик«

Најбоља креаторка српских жена, г-ђа П. Павловићка, у улози Павке, Јевремове жене.
— Najbolja kreatorka srpskih žena, g-đa P. Pavlovićka, u ulazi Pavke, Jevremove žene.

Г-ца Л. Дугалић у улози Данице, кћери Г-ђа П. Павловић у улози Павке, Јевремове
Јеврема Прокића. — Г-са L. Dugalić u ulazi жене. — G-đa P. Pavlović u ulazi Pavke,
Danico, kćeri Jevrema Prokića.

Г-џа П. Павловић у улози Павке, Јевремове жене.
— G-đa P. Pavlović u ulazi Pavke, Jevremove žene.

Невероватни цилиндар Њ. В. Краља Кристијана

Г-да D. Dugalić у улози играчке Fru-Fru. Г. М. Ристић у улози др. Алекса Пља. — Г-ђа Д. Дугалић у улози играчке Fru-Fru.

Г. М. Ristić у улози dr. Aleka Pjua.

Г. Кустудић у улози Мелхиора Мола, сандичмена и бив. фабриканта сапуна. — G. Kustudić u ulazi Melhiora Mola, sandičmena i biv. fabrikanta sapuna.

Г-ца М. Поповићева (у средини) у улози Нели Пљу; око ње два мала грума. — G-ča M. Popovićeva (u sredini) u ulazi Neli Pju; oko nje dva mala gruma.

Гостовање Загребачког Казалишта

Дошли су из Загреба, после Художственика, па ипак су отишли са триумфом.

На позорници остао је шум болних руских гласова, а витко, измучено тело Германове причињавало се савијено над ивицом позорнице, као надгробом, са величним, мутним погледом, упртим у мрачно гледалиште, да га Београд никад више на заборави.

Очекивало се, да ће доћи са традицијама туђинским и вајмарским, да ће место фанатичне, славенске игре, показати како трепери глумац, хистрион, изненадан играч, у мртвој природи; звезда што се врти. Очекивали смо да ће донети дрхућу врућину Вегнеровог Отела, љупкост и дечачку страст, белу и мирисну као крин, Мојисијевог Ромеа, свилене и хладне цветове германског позоришта са финим месом, као портрети Холбajнови у Базелу. Али се није знало, да су они сварили Рајихартове пилуле и да имају континуитет са изговором и патосом хрватског, чистог наречја Фијана. Нити се знало, да су, са Дубровником и јадранским заливима у позадини, умели да компонују слику глумца, који се надноси над пролазне, јуреће призоре модерног живота као маслина.

Фина и лепа лекција њин репертоар. »Дубравка«, па Косоров »Пожар Страсти«, да нас сети војњака и креваве наше земље. Крлежин »Вучјак« да окорели и грозни поверијемо причу о јадној и грозничавој, Кроацији. Куленцићева »Поноћ« са паником наше младости, тела и душе, пренесених са оранице, у мансарде. Читав пут и путоказ наше драме.

Леп, соноран тон њине позорнице. Глас, који као талас разноси драму. Нигде грлатог, гушатог, глумачког хркљања, које се код нас одомаћило. Лепа, стасита игра њиних покрета.

Режисер, др. Бранко Гавелај рајихартић свакако, али уме да поступа са луткама, маскама, љубавима, као виолама, брачама, обаома. Плах и дивља, обузет заносом сцене, баца се на глумце и тресе се у њином смеху и плачу, загрљају и умирају, као зрела воћка. Велики сликар, велики диригент. Сцена му је кадкад тврда као пред дорским стубовима, као да је пред њим читав дубоки полукруг грчког позоришта. Толики је мајstor да по кадкад своје казалиште уплашено само њему и игра. Па ипак, сви режисери у земљи, постали су смешни.

А глумци и глумице? Папић, Павић, Маричић, Рајић, Бојничић, Строци, Дујшић, Михићићка, Вавра, Подгорска, сви, сви богоугодни играчи. Два сељака Косорова, фелдвебел Крлежин, Михићићка у Поноћи, какве слике, за велику, илустровану хронику наше глуме.

А најмилији нам и најмање примећени успех, дивна Дубравка. Прошлост, помешана и српским и хрватским, јадранским. Ту Дубравку могли би показивати широм света. И дело и сцена и режија и представа сливају се у театранлан триумф уобичајен само са Шекспиром, или Молијером. То је велико дело, дугогодишњи позоришни напор Загреба, са којим се може охоло поносити. Београд би требао да одговори позориштем Горског Венца. Загреб је Дубравци дао нечег жарког конавља-

ског, и јадранским ваздухом оба- и жива је кроз векове.
виоверсаљске и тасовске чулности. Она је највећи успех др. Га-
Колики успех наше културе, колика веле и загребачког казалишта.
виталност. Дубравка није мртва

M. Црњански.

Поводом гостовања загрепчана у Београду

А код нас?

Гостовања загребачке трупе писце цене, поштују и симпатично завршена су. Упоређења се на разумеју. Код нас се са писцима мећу сама собом. Остављам их, опходи брутално, као да су они за овај час, као интересантна, случајна сировина која је пала шака режисеру.

Основно, што смо видели код загрепчана, то је да они траже стил. Ово желим да подвучем: стил а не стилизацију. Кад се код нас реше да спроведу стил онда га најчешће измисле. Дакле не долазе до правога стила, већ до случајне стилизације. Код нас се реше да прекину са шаблоном у »Фаусту«. Али онда не потраже дубоки смисао, нови прилаз, суштину, стил у Фаусту. Већ накалеме на комад један интересантан или излишан и неоправдан *modus faciendi*. Ту је писац, његово време и његови назори — последња брига. Већ се, просто из ваздуха као на спиритистичким сеансама, дочара нешто што је можда и лепо, али што са делом нити има везе, исти га отрива.

Наше инсценације презиру писца. Загребачке инсценације хоће да сквате писца, да му помогну, чине према њему онај човекољубиви и мудри гест ба-

бице, о коме говори Сократ. Није довољно режисерима да имају талента. Није довољно им провизовати. Код нас, кад се и добро чини — импровизује се. Већ треба компоновати, радити у вези са комадом, и дати једно знати шта ће то бити. На њего-прозрење комада. Загрепчани вој изградњи треба радити. Са

Загрепчани пазе и на дикцију. Све оно, што је у стању да истакне један стил живота, они траже, проналазе и откривају. Зато они траже и нове писце. Погрешка је њихових писаца што пишу по рецепту. Али у додиру са кулисама тај рецепт преображује се, добија више од јека, резонирања, јавног и скријеног, ширег и дубљег живота. Писци сарађују са глумцима и режисерима да нађу стил.

Код нас то не само није било него није било могуће.

Крајње је време да и ми прими мимо културну лекцију из Загреба и да ми потражимо стил. Овде не мислим па лажне комаде из народног живота. У њима је стари прохујали и извитеоперени стил. Већ мислим на нове ко-

маде нових наших писаца, независно од фабуле и теме. У тим комадима имаће делова, сржи и трептаја живота. Биће и рецепта, и невештине и наивности. Све ће то отпasti, а постепено ће се израђивати, силом околности — стил. Стил говора, стил акције, стил живота: један наш уметнички ритам. Тај ритам не пада с

љубављу, симпатијом, и културници, за нашу дикцију, за наше пошћу. То је задатак — један од време и његове уметничке зајглавнијих задатака нашега Народног Позоришта. Оно се о што то показаше, посведочише, љега оглушило. Дванаести је час, осветлаше образ, — наши драги и ми тражимо да и наше позориште покаже исто толико љубави и прегалашта за наш је-

Станислав Винавер.

Две премијере Академског Позоришта

»Гогольева Смрт« и »Даћа«

Манеж 14. III. 1924.

У Манежу је неки дан било остало кратких, али бљештећих као у неком руском позоришном проза, које из најновије хрватске студију. Публика, она која преко књижевности не треба заборавдан мери рифом, изостала је, али је салу испунила публика младе

Исто је такав и овај један чин књижевности и сликар и сва она о смрти пола већ лудог, верски одушевљена младеж, која и у халуцинираног Гогольја. Успео је наше доба уписује филозофију да да један мали, изванредни блеф. Комад су визије Гогольеве пред

академско позориште, чији је одличан режисер намучени г. М. Ристић, давало је две писесе наших модерних: »Гогольеву Смрт« од Донадинија, већ покојног, и »Даћу« од Ранка Младеновића.

Покојни Донадини, несретник Казалишне Кафане, један од најталентованијих млађих, загребачких новелиста, свршио је брзо. Господин Хрватски Алкохол отројао је његов мозак за који је поносито писао да је латински, и његову душу, за коју је исто тако поносно написао, да је славенска. Умро је прошле године, у лудници.

Осим на његове романе и драме ту нема, али сцене врло јаке. Кад се на звијдање турализма, хоћу да упутим читаоце особито на полемичара Донадинија, из доба његовог чиста »Кокот«, који је у стварању неколико реченица, неколико магребачке модерне, последњих година, имао свој део. Ту је Цар диже са земље Гогольја, при

качиње му свој орден Св. Ђорђа, што је присутни директор Загребачке позоришне прича му како лута по Русији и бачког Казалишта г. Бенешин изјавио: још никад ми на позорници гољ заурла од бола и види да то нико није овако поновио страхоту није цар, него неки варалица — и дивоту народне песме. Запис Хљестаков. Уверен сам да би ту та, после декламаторских драма националног романтизма, после фелтонског и кабаретског њима, после лирског у историјским сликама Бојићевим, најбољем што је код нас национални репертоар дао, овај начин и нагон националне драме г. Младеновића показује и отвара један сасвим нов пут.

Не може се порећи да успех припада у главном искоришћавању Гогољевих типова. Као би тек било да је Донадин довео и остale на сцену, Бопчинског и Допчинског и т.д. Ипак се и овако осећа, да је овом драмом и у минијатури додирну штимунг, ефекте, театар од ванредних могућности,

Представа је била прилично слаба. Вампирског у њој није ни било. Осветлење није ваљало. Гогољ је имао само лепу маску. Није се препао ни кад је икона проговорила. Све је прошло аматерски.

»Даћа« је сасвим нешто друго. Р. Младеновић, познат до сад више по својим чулним песмама и комплицираним позоришним есејима, и успешним уређивањем »Мисли«, показао је синоћ заиста један необичан и дубок драмски нагон, који је тим дубљи и веће вредности, што се зарио у срце наше земље и у драмско у нашој раси, више него ма који од млађих досад. Основне прте овог дела нашао је у великом, театралном, наших задушница, лелека, кукања и народних прича. Један од његових себара горостасан је и страшан. Нема му лако равна међу улогама наше целокупне драмске литературе. А најважније је свакако оно,

Академско позориште, чија је представа изненадила г. Гавелу, може ово вече нарочито забележити у својим аналима. Мала ствар, мали рад, али од првокласне вредности за развој наше модерне драмске литературе и будућности.

Када се завеса дигла, били smo пред кућом себарском, по земљи су лежали точкови, будади. Између два, мало немачки стилизована јаблана, иза прне завесе, орила се даћа у кући покојниковој.

Г. Плаовић, из партера, међу публиком, прича међутим, својим лепим баритоном онај део гатке, који се није могао на позорници показати. Слушамо тужне реченице о смедеревском граду. Прича нас преноси у време Деспота.

Из оркестра, застртом прнином, излазе као вампири себри, који су сахранили человека и перу руке. Затим се растворава прна завеса, кроз ужасан, пијани смех и сви смо на даћи, у кући, међу отроцима, животињским тешким и плахим. Оно што се затим догађа на сцени, представља један са-

страшан Сусед тако је јак и дубок човек и символ, ужасан и рутав за успех сцене, да сам уверен, да хајдук. Њега моле да дође и отби га многи драмски писац прије икону. Тај символични зајло радо за себе. Особито ње- вршетак деловао је и са аматер јаук и прича о младожењи и терима. Чујемо како је полугола, млади, које су Турци посекли, дивља људина усела једно говече руке им и ноге ишчупали. Његово и дојурила пред кућу отрока. И делекање, како су их пекли и ше- заиста ево их: дивљи и силни ћером месо засипали, потресло је хајдук открива икону!

Освета, мржња, дубоки плач јек гусала. Оно ужасно и страшно за животом, калуђерски занос, све «дићи ћу се» којим прети гробару, је то дигнуто у краткој слици са

ако га дубоко не закопа, показало дна народног. Сва та мала драма,

је да се у г. Младеновићу крије недорађена, помешана причањем,

драмска уменост неочекиване указује на могућности, које до сад

снаге. Али је утисак још пора-

стао при откривању иконе у кући

мртвца.

Опет се чује прича. Казује нам

јаничаре и дервише у граду и и неочекиван таленат.

М. Цр.

Аристофан у Кембрију

— Проблеми трагедије и сатире —

Сваке године Универзитет у тим тешим, да је то *grande aevi Kembriju* износи по једног грчког класичара. Превод је увек ским емоцијама већ спољним научничке тежње да представи менљива.

Грчку према висини научног са временог сазнања о њој. Ради при реконструкцији, па да се опет се на таквој реконструкцији го-

дину и две дана. Овај пут изнесен био блажи и тачнији одговор на је Аристофан: фантастично ан-

замерке критике. Баш за то што тичка сатира и утопија »Тице«, је временски елеменат у питању.

Критика примећује да је успех тражи се дубље проникнуће ре-

мањи него ли са Европидом. То жије. Самој режији критичари долази од сатире. Људи су се замерају претерано поштовање

другчије и због другога смејали са којим приступа Аристофану.

Пре толико хиљада година. Смех Иронија није довољно груба,

је социјалан и мења се са друштвом. Међутим трагедија, дубоке рена и стегнута, као да се ради

штетарње емоције остају исте. За то нам је данас Аристофан

далек, а Европид још увек близак.

Критика упоређује Бернарда Шоа са Аристофаном и плаши га да ће и он бити неразумљив

време, и свакога кога дохвати.

из 20 столећа. Он се, међу-

НОВО РЕНОВИРАНО; СВАКИХ ОСАМ ДАНА НОВИТЕТИ.

КАМФОР КРЕМ
КРАЉИЦА МАРИЈА
ЗА ЧИШЋЕЊЕ И УЛЕПШАВАЊЕ ЛИЦА
ЧУВЕН СА СВОЈИХ СЈАЈНИХ ОСОБИНА; ОДЛИКОВАН ЈЕ ВИСОКИМ ИМЕНОМ Њ. В. КРАЉИЦЕ С. Х. С. МАРИЈЕ ..

Израђује Косметички Лабораторијум
Н. РАНИСАВЉЕВИЋА
..Краљ. Дворског Дамен Фризера..
БЕОГРАД, КРАЉА МИЛАНА ул. 14
Мезанин Тел. 25-26

ДОВИЈА СЕ СВУДА, 1 ТЕГЛА 50 ДИН.

**ПРЕ НЕГО ШТО КУПИТИ
ПОКЛОНЕ ЗА МЛАДЕЊЦЕ**

од чистог сребра, кина сребра, или какав часовничарско јувелирски артикал, у вашем је сопственом интересу да посетите највеће стовариште часовничарске и јувелирске радње **Кн. Михајлова 10. Милан Т. Стефановић**, Београд Кн. Михајлова 10.

где ћете добити највећи избор, најбољу робу, најновије мустре и најефтиније цене.

ЧИНОВНИЦИ И СИРОТИЊО!!

Да бих дао могућност чиновницима и сиротињи, — који понајвише трпе новчану кризу — да и њима светли електрика и да их не трује гас, решио сам да свакоме уводим електричне инсталације на отплату у три рате.

За потребна обавештења обратити се Електро-Техничкој радњи

Јована М. Симића

Макензијева Бр. 5, Славија. Тел. 18-76

АГРАРНА И ИНДУСТРИЈСКА БАНКА А. Д. БЕОГРАД
КРАЉА ПЕТРА ул. 18. -:- ТЕЛЕФОН БР. 24-14, 32-21, 32-23

Прима новац на штедију на благајничке бонове са роком од три месеца и шлаћа 10 од сто интереса годишње унапред.

Прима улоге на штедију по књижницама и текућем рачуну под најповољнијим условима и исплаћује их без отказа

Вариете „МЕТРОПОЛ“

ДЕЧАНСКА ул. 23 ГОРЊИ СПРАТ

БЕОГРАД

Препоручује велики
мартовски програм,
од првокласних
артиста и артисткиња

Почетак тачно у 10 часова увече
УЛАЗНИЦА 20— ДИНАРА

Претплатите се
на „Comoediu“

Музичка хроника

Особине стила Јосифа Хофмана

Поводом недавног концерта клавиристе Јосифа Хофмана, у Лондону, енглеска критика на дugo и на широко расправља о његовом стилу.

Критичар „Тајмса“ особито истиче да Хофман има, што је ретко а најважније данас, смисла за целину. У сваком фрагменту осећа се целина, дух целине. У свакој музичкој фрази слушалац види нешто што њу превазилази, што је веће него она. Велико јединство прохима Хофмановог Бетовна. Хофман је сем тога у свему одмерен и умерен. Али је та умереност у вези са прецизношћу, тако да се све схвата у сваком тренутку.

Међутим критичар Дели Телеграфа, већма романтичар, напада класичну испупченост и израђеност Хофманову. Све је то — вели — само врхунац технике, то је технички призор. Хофман не зависи од сталног педала, и успео је да замени стални педал савршеношћу израде свога тона. Његов је главни изум: један нарочити *staccato-sforzando*, толико силан и наметљив да иде у бруталност. Ни један уметник досада није упражњавао такав један нагли и жестоки начин дејства помоћу изненадних упада и препада, без сталности и припреме и придржавања педала. Као средство за ублаживање Хофман је стекао, невероватном мајсторијом нечувену вештину, да одједном смрзе, прекине звучње, — да га доведе до апсолутног прекида, да глухо замукне као мртво, без и једне једине могуће вибрације.

Али — вели критичар даље — све су то нека гвоздена правила, и нема живота, нема еластичности, нема гипкости осећања. Много снаге и схватавања, али мало визије. Таленат Јосифа Хофмана — вели критичар — изазва човека.

„Модерна музичка недеља“ у Бечу

Пре кратког времена одржана је у Бечу, у том *Musikstadt*, ова важна манифестација модерне уметности. На концертима су уведена начела светлосне илустрације школе Хелерауске: боје, промена интензитета светlosti, покрет, игра, покретне линије.

Било је изведенено:

L'homme et son désir-балет Дариуса Мило, поема Пол Клодела. Бина подељена на четири дела, представља тек времена и догађаја. Модерна француска школа Бела Барток: Дрворезни принц, поема од Балаша. Јаки ритmovи, изразите балетске и плесне идеје у музici. Модерна мађарска школа.

Шенберг: *Gurre Lieder*. Класично дело немачке модерне. Критичари га упоређују по стилској важности и архитектонској савршености са 8-мом симфонијом Малера. Велики успех код публике: три вечера, у огромној сали и ниједне карте преостале. Још су дате мање ствари од: Беле Бартока, Блоха, Кодаљија, Хабе, Велеша, Јарниха, Хиндемита и Каминског.

Публика је показала велико одушевљење за овај покушај.

Нова опера д'Алберова

Немачка стручна критика је-

ко напада последњу оперу (седамнаесту по реду) Ежене д' Албера: „Марајке фон Нимвеген“ која је недавно креирана у Хамбургу.

Критичари нападају лажни и брутални и чулни мистицизам, без дубљег преживљавања. Све је учињено да се постигне — успех код публике. Међутим ти исти критичари саопштавају, успех је био, код публике — врло велики. Особито чедна немачка професорска критика напада чулне оргије и опсцености у комаду, — „чија се оправданост не осећа“.

Народна и уметничка музика

— Дискусије у Шкотском Клубу —

Поводом избора два чувена Шкотланђанина на висока почасна места у Енглеској, приређено им је вече са дискусијом, од стране сународника. Први је сликар, председник Академије Лепих Вештина, сер Давид Мареј, а други музичар и музиколог Џон Мак Јун. Предмет дискусије био је „Шкотска уметност“. (Познато је да се Шкотска одликује величим обиљем простонародних попевки). Велики говор о еволуцији шкотског сликарства не резимирамо; он је веома карактеристичан за све који се интересују судбином сликарства у Шкотској, и сликарским програмом Глазговске школе. Задржавамо се на дискусији о народним попевкама.

300 година уметности

Џон Мак Јун одржао је конференцију о народној уметничкој музici. Уметничка је стара 300 год. Она полази од једног вештачког принципа и све више дан и уопште да је сва руска се удаљава од својих човечанских извора. Она је порасла, фесор преклиње Немце да се

развила се изненадно као гљива. Сад долази њен слом. Она се већ извргнула у сух експерименат и у игру случаја. Крајње је време вратити се првим врелима музике: народним попевкама. Оне живе у Шкотској. У њима има природног исказивања мисли, и то је заједничко свима људима. Треба се вратити извору и опет почети из нова, на живом начелу.

Међутим — и ово је хумор Шкотски — један члан одговорио је, да он не зна да су Шкотланђани такви нарочити музичари. Он само зна да су књижевници. А то су зато што су васпитани на једној књизи која је крајње вештачка, али остварује собом оличење литературе: на библији. Тиме је тај члан (Филсон Јанг) хтео доказати да само вештачки систем може дати високу уметност — ако се, наравно, надахне изворима. Али примитивни извори нису све, они су само једно од надахнућа.

Напади на Русе и модерну музику

— Једна кула немачког шовинизма —

Познати стари и шовинистички немачки музички недељник „Сигниле“ напада оштро чувеног диригента Фуртвешглера што приређује вечери модернистичке музике. Све су то, вели, гадне, одвратне и досадне глупости које хоће странци да натуре добром немачком народу. Професор Мак Хоп (познати музиколог) вели за Стравинскога *Sacre du printemps* (који је доживео тријумф у Паризу) да је то киномузика и какофонија. За Скрјабина вели да је бедан и оскудни удаљава од својих човечанских извора. Она је порасла, фесор преклиње Немце да се

окрену од те одвратне туђинске за »Сигнале« и сувишне груби музике и да се врате »запостављеним немачким композиторима«. Још се никад није десило да је немачку музику — што је Немачка цитадела, ultima Thule немачког шовинизма у музici — похвалила кога странца или шта се. Занимљиво је како у свима туђе. То и чини велику популарност и распрострањеност листа. Но овај пут напади су, чак и ђинско.

Филм открива свет

Два шимпанза уловљена у своме завичају.

Свет је створен или је увек постојао, али га објектив фотографског апаратца тек сад открива. Да су велики светски путници и проналазачи нових земаља имали собом филмски апарат, да су Христифор Колумб, Џемс Кук, Ливингстон, Стенли и многи, многи други водили собом оператора, ми бисмо данас знали сваки кут земљине лопте. Сви бисмо знали, и учени и неуки, јер свако гледа и разуме филм. Овако га не знају ни најученији, јер ко ће прочитати све забелешке разних чувених светских путника?

Виктор Мак Лаглан, светски путник, истраживач и филмски мајстор.

Ванденберг међу Пигмејима.

на великим висинама. Сви су зарасли у браду од неколико месеци. Брус је мислио, кад је повео филмског оператора, да ће овај имати у рукама цепни фотографски апарат; када је пак видео капетана Ноела, оператора експедиције, са целим арсеналом справа, узвикнуо је:

— Господе Боже, не мислите ваљада све то вући на врх Евереста?!

Мислио је вући, и још како? И, док су чланови експедиције ишли напред кроз снег и кроз мећаву, сви у друштву и помажући један другом, Ноел је морао час заостајати, час ићи пред њима, са својим носачима, да би снимао њихове напоре у сувовој и дивљој природи, јер то једино има смисла. На једном заравњу рекао је оператор:

— Ви идите, ја не могу даље!

И опраштајући се с друштвом, са гребена једнога глечера, спровијо је поворку последњи пут. У снегу и мећави... Није поворка прешла ни 500 метара, кад се на њу одједном обруши једна лавина и уби седам носача, а све вође беху озлеђене и израњављене. Да је капетан Ноел био међу њима, никада не бисмо видели крај тога филма.

Чувен је и филм данског морепловца и истраживача Расмусена: У непознатим речонима Гренланда. Расмусенов оператор овековечио је на платну живот Ескимса и данских колониста у тим дотле непознатим северним леденим пустарама.

Оператор француског филма

Хијена у тројки.

Ненук Ескимсац, мистер Флаерти, звери, на коме видимо и призор има такође права на пуну нашу како један Хиндостанац хвата захвалност. Он је осамнаест метра у мрежу и лови два шимшици провео у северним леденим

пустарима и делио недаће и оскудицу са једном ескимском породицом у Худзоновом заливу, хранећи се сировим месом морскога пса и спавајући у колеби од леда.

Холандјанин Ванденберг имао је много муке да увери афричке кепеце — пигмеје — да их филмски апарат неће пројдерати. А пигмеји су најпитомнији урођеници у Африци. Он се још тужио и наше садашње апарате који својим шумом нарушавају васељенску

тишину прашума и растерију упорне моделе у критичном часу..

Диван је филм »Свенске«: Велики ловови на афричку фауну, и из њега је наша слика хијене

истога друштва: У земљама дивљих

Али најчувенији испитиваč јужне Африке, који је постигао највећу славу у филмском свету, несумњиво је Виктор Мак Лаглен. Он је био фармер, рудар, војник, боксер, кинематографски глумац и, најзад, филмски оператор. Њега је кино начинио светским путником и истраживачем. Он се решио да ствара авантурристичке филмове у разним деловима света, као што се остали свет решава да на десетак дана отпутује на море.

Када ли ћемо ми добити наш филм... не кроз Африку, не на северни пол или из Аустралије. Не са тих krajeva света, већ наш ухваћене у мрежу. Или филм њена поља и планине?

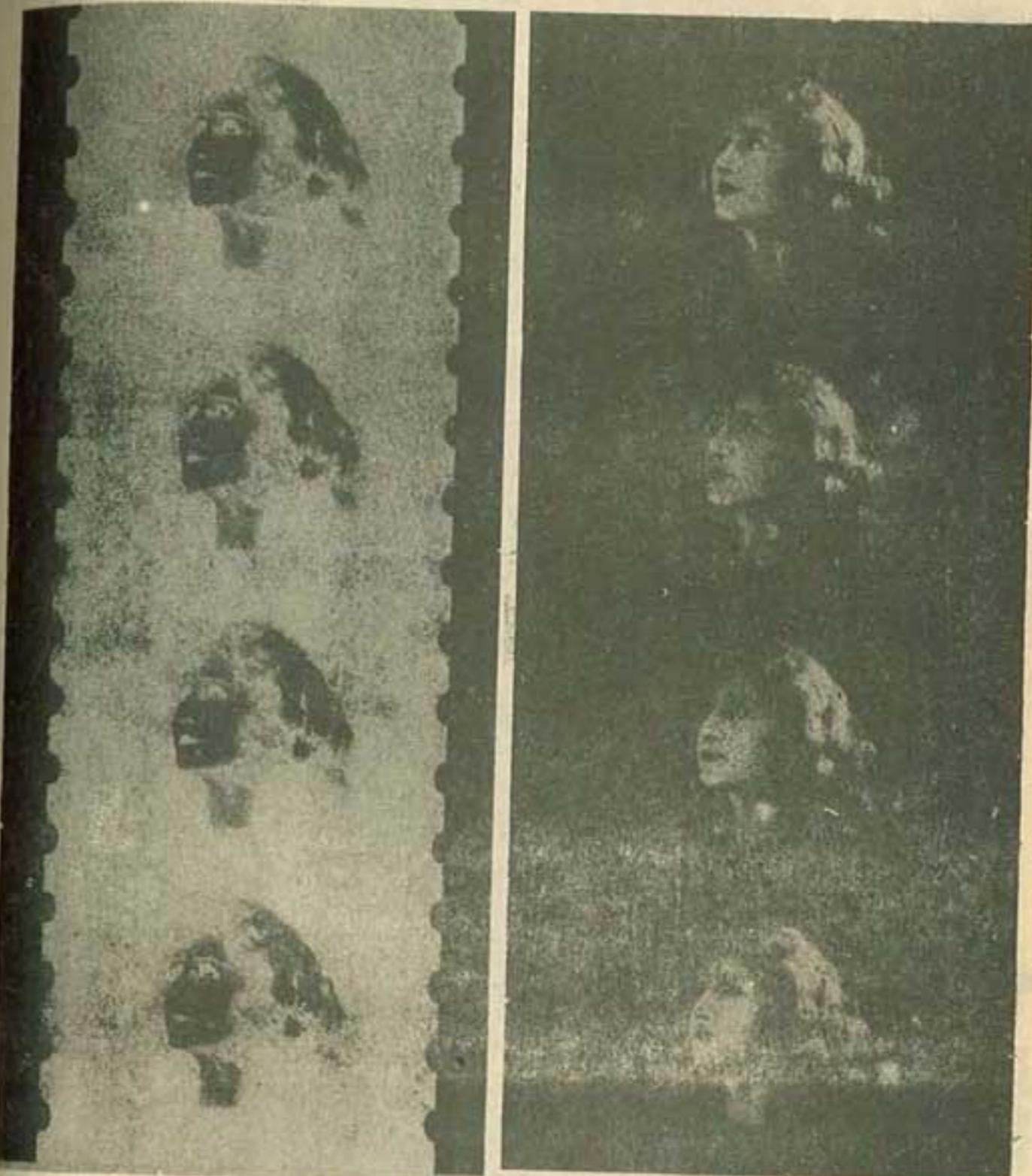
J.

Лаглен у лову, у Индији.

Из филмске радионице

Увећана репродуција једне филмске пантљине

Увећани негатив. (Одговара фотографији) Увећани позитив (Одговара слици коју гледачи). — Uvećani negativ. (Odgovara foto-damo). — Uvećani pozitiv. (Odgovara sliku koju gledamo).

Живи портрет

У надживелим, чувеном француском филму, има неколико призора појаве приказа с оне стране гроба, рам је један прозор, који је, које су редитељ и оператер инсценисали на генијалан начин.

Јунак филма кога приказује Ној, погинуо је у рату. У кући је кроз нарочито начињен отвор, који остао његов портрет, који у даном се не налази у пољу објектива тренутку има да оживи. Слика опараторовог.

Како из филму оживљавају портрети умрлих лица. — Како на филму оживљавају портрети умрлих Ноја.

85% становништва Београда
снабдева се Чарапом у
ДЕПО-У ЧАРАПА
БРАЋЕ РОМАНО
Књегиње Љубице ул. 14.

Роба првокласна, цене без конкуренције.

Ново стовариште енглеског штофа и прибора

Васина ул. 13

МИЛОРАДА МИЉОЈЕВИЋА
— Продаја антре и детаљ. —

Израђује одело на отплату, у шест месечних рата.
М. Миљојевић отворио је Народну академију Занатства, чији курс вештачког кројења и шешира почине сваког 1 и 15 у месецу.

Нови филмови који долазе у Београд

»Љубимица Њујорка«

Један нов Universal-филм са малом Беби Пејни.

Bebi Peji, mala filmska umetnica.

Беби Пејни, мала петогодишња звезда Universal-a (Америкен-Комп. власник биоскопа »Касине«) стално напредује из филма у филм. Мала и лепа, добра и наивна, по-ред тога одличан глумачки таленат.

Мала Беби Пејни била је љубимац Београда као и Њујорка. Тако ће вероватно и овај филм додати један велики плус општем успеху мале Беби. А прецизна и лепа режија приказаће нам лепи примитивни аранжман и тачно и до краја простудирану сцену глуму.

»Пламен живота«

Велики Universal-филм са Пришчилом Дин.

Енергичне и веселе физиономије Пришчила Дин. — Vesele i energične fisionomije Priščile Din.

Овај велики амерички филм, јунакиње и одличним распоређеним снажног живота, који се ломи њем прекрасних слика, могу се и прелази из зла у зло, да на мирно упоредити са најбољим арају заврши једном сјајном сценом, дао је прилике Пришчили Дин

Овај филм играће се врло брзо и у Београду, где је Пришчила Дин већ одавно постала кумир филмске публике.

и експлозије, са смеђошћу главне

Једна лепа успомена

Загребачко Казалиште на београдској позорници
— Дубравка —

Декор за Гундулићеву пасторалу „Дубравка“ снимљен на београдској позорници.
Dekor za Gyndulićevu pastoralu „Dubravka“ snimljen na beogradskoj pozornici.

Три сатири: Дивљак (г. Тито Строци), Вук Г-ђа Вика Подгорска у улози Јеленке Сатирице (г. Бојничин) и Горштак (г. Павић).

Г. Хинко Нучић у улози Брштенка.
G. Hinko Nučić u ulazi Brštenka.

Г-ђа Ела Хафнер-Ђермановић у улози Дубравке и г. Д. Дујшин у улози Миленка.

Г-ђа Јованка Јовановић у улози Стојне.
G-đa Jovanka Jovanović u ulazi Stojne.

Г. Д. Дујшин у улози Миленка. — Г. Д. Dujišin u ulazi Milenka.

Две премијере младих

„Гогольева смрт“

Група учесника у Донадинијевом једночину „Гогольева смрт“, који је изводило београдско Академско Позориште 14 марта 1924 год. — Grupa učesnika u Donadinićevom jednočinu „Gogoljeva smrt“, koji je izvodilo beogradsko Akademsko Pozorište 14 marta 1924 god.

Г. С. Поповић (Гоголь) и г-ца Б. Петровић (Лиза). Г. В. Биволаревић (Чичиков). — G. S. Popović (Gogolj) i g-ca B. Petrović (Liza). G. V. Bivolarević (Čičikov).

„Даћа“

Група учесника у Младеновићевој гатки „Даћа“, коју је изводило београдско Омладинско Позориште 14 марта 1924 год. — Grupa učesnika u Mladenovićevoj gatki „Daća“, koju je izvodilo beogradsko Omladinsko Pozorište 14 marta 1924 god.

Г. В. Косић (Хајдук); Г. М. Митровић (Калуђер); Г. Ајваз (Сусед). — G. V. Kosić (Hajduk); G. M. Mitrović (Kaluđer); G. Ajvaz (Sused).

Балетско матине у »Манежу«

Г-ђа Хитрово. — G-dja Hitrovo.

Г-ђа Хитрово, пређ. балерина београдске опере и б. професорка држ. глумачко-балетске школе, јављује се после дуже паузе пред београдском публиком 29. марта у Манежу, на балетском матинеу своје приватне школе, која постоји у Београду већ две године.

У програму матинеа су, поред истакнутих тачака г-ђе Хитрово, класичне и карактерне игре, »соло« и »групе« ученица њене школе.

Београд се са задовољством сећа г-ђе Хитрово и њене уметничке игре у београдској Опери претпрошле сезоне.

Две нове симпатије Београда

Г. Dr. B. Гавела, редитељ и директор Драме Загребачког Казалишта, и г. Јозефовић, композитор и диригент Загребачке Опere. — G. Dr. B. Gavala, reditelj i direktor Drame Zagrebačkog Kazališta, i g. Jozefović, kompozitor i dirigent Zagrebačke Opere.

Један заслужан јубилеј

Двадесетпето- годишњица Милорада Аћимовића

25. фебруара ове год. прославио је 25 година свога глумачког рада Милорад Аћимовић, члан и редитељ Позоришне Друштва за Српско Народно Позориште у Н. Саду. Прослава је обављена у Ст. Бачеју, где се Српско Народно Позориште тренутно налазило на гостовању. Приказана је Нушићева „Протекција“, у којој је слављеник играо улогу Аћима Кукића.

Г. Милорад Аћимовић је, као и већина глумаца његове генерације, започео свој рад по путујушим позориштима која су пре две три деценије крстарила по разним покрајинама нашега народа. Први пут је ступио на позорницу 7. фебруара 1898. у Обреновцу, где је тада радила трупа г. Петра Крстоношића. Од тада је

Г. Милорад Аћимовић. — G. Milorad Aćimović.

почео да лута из позоришта у позориште, прошавши кров сва која су онда постојала, док се најзат пре три године није уставио у Српском Народном Позоришту, које покренуто и управљано Друштвом за Српско Народно Позориште, проду-

жава по Војводини рад старог предратног новосадског позоришта.

У томе позоришту г. Аћимовић заузима угледно место, он је у њему и као глумац и као редитељ, један поуздан радник у врло великом репертоару, и својим дугим и богатим искуством путујућег глумца од талента за позориште у коме је значио једну лепу вредност. То показује и симпатија коју је он успео већ да стекне код публике у местима где то позориште ради, мада треба знати да је та публика врло тешка у новим симпатијама, јер упорно чува своју љубав према величинама предратнога свога позоришта.

Прослава је била добро организована и лепо изведена. Одбор грађана састављен од делегата свих месних корпорација учинио је све да се достојно одужи своме уметнику. Слављеника су поздравили у име позоришног одбора и грађана г. Др. Милан Поповић, лекар, председник позоришног одбора, управник позоришта, професор Милан Богдановић, — а од другова г. Никола Динић, редитељ.

Мале вести „Сомоедије“

Еволуција ћавола

Ово дана у Лондону, у позоришту Old Vic дат је Гетеов „Фауст“, у савременом преводу два нова писца (Грахам и Тристан Ресон).

Режија је особито хтела да нагласи на нов начин средњевековне црте текста: нарочито груби хумор и северњачку демономанију, вештица, чаробника, лутајућих пущника.

Мефистофел је са новом концепцијом. Игра га George Hayes. Игра са потпуно слободном и ван одомаћених конвенција. Ђаво се не смеје премного, не цери кад му није време и у опште не труди се да спољно истакне своје гробно ћаволство. То је уљујени ћаво, браза и глатка говора, и сва му је драж у страховитој убедљивости.

Нова режија разбила је „Фауста“ на 24 сцене, и истакла је све мађијске и чаробњачке призоре са великим реализмом. Успех је постигнут преко очекивања.

Један успешни снимак на београдској позорници

Г-ђа Деса Дугалић (играчица фру—фру) и г. Никола Гошић (краљ Кристијан) у „Невероватном цилиндaru“ од Ж. Вукадиновића. — G-dja Desa Dugalić (igrackica Fru-fru) i g. Nikola Gošić (kralj Kristijan) u „Neverovatnom cilindaru“ od Ž. Vukadinovića.

Одговорни уредник Трајковић, Скопљанска 18. — Власник за Издавачко Удружење „Илустрација“ Иван Зринић, директор „Илустрованог Листа“. — Тифдрук и офсет штампа Графичког Завода „Макарије“ А. Д. Београд—Земун.